

Nr 165

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående nya riktlinjer för tillämpningen av kungörelsen den 5 juni 1953 (nr 475) om eftergift i vissa fall av belopp, vilka lämnats såsom ekonomiskt bistånd av utlandsmyndighet; givna Stockholms slott den 29 mars 1957.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Östen Undén

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en komplettering av de för närvarande gällande riktlinjerna för eftergivande av belopp, vilka utgivits såsom ekonomiskt bistånd av utlandsmyndighet.

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 29 mars 1957.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON, HENRIKSSON.

Efter gemensam beredning med cheferna för social-, finans- och handelsdepartementen anmäler ministern för utrikes ärendena fråga om nya riktlinjer för eftergivande av belopp, som utgivits såsom ekonomiskt bistånd av utlandsmyndighet, samt anför därvid följande.

Enligt kungörelsen den 5 juni 1953 (nr 475) om eftergift i vissa fall av belopp, vilka lämnats såsom ekonomiskt bistånd av utlandsmyndighet, må utrikesdepartementets understödsnämnd på framställning av chefen för departementets arvs- och ersättningsbyrå besluta att belopp, vilket jämlikt förordningen den 3 februari 1928 (nr 49) angående beskickningar och konsulat lämnats till någon såsom ekonomiskt bistånd, skall helt eller delvis eftergivas i den mån nämnden med hänsyn till gäldenärens ekonomiska förhållanden och övriga omständigheter finner skäl därtill. Därest kostnaderna för indrivning av statsverkets fordran uppenbarligen icke skulle stå i rimligt förhållande till fordringens storlek, äger chefen för arvs- och ersättningsbyrå besluta om eftergift.

Denna kungörelse (i det följande benämnd eftergiftskungörelsen) grundar sig på beslut av riksdagen 1952, varigenom Kungl. Maj:t bemyndigades att eftergiva fordran på återbetalning av belopp, vilka lämnats såsom ekonomiskt bistånd av utlandsmyndighet, i huvudsaklig överensstämmelse med vad ministern för utrikes ärendena anförde enligt proposition i ämnet (1952: 209). För tillämpningen av eftergiftskungörelsen gäller följaktligen de riktlinjer, som sålunda angivits i den nämnda propositionen.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 mars 1957 har utrikesdepartementets understödsnämnd framlagt förslag om ändring av dessa riktlinjer med anledning av att lagen den 14 juni 1918 (nr 422) om fattigvård avlösts av lagen den 4 januari 1956 (nr 2) om socialhjälp, vilken trätt i kraft den 1 januari 1957. Vid utarbetandet av förslaget har nämnden jämväl sökt beakta behov av förändringar sammanhängande med annan ny lagstiftning eller betingade av vunna erfarenheter.

Över framställningen har efter remiss utlåtanden avgivits av socialstyrelsen, statskontoret, riksräkenskapsverket, sjöfartsstyrelsen, Sveriges fartygsbefälsförening, Svenska maskinbefälsförbundet och Svenska sjöfolksförbundet.

Jag anhåller nu att till behandling få upptaga detta ärende.

Gällande bestämmelser om ekonomiskt bistånd från utlandsmyndighet

Stadgandena om ekonomiskt bistånd från utlandsmyndighet återfinnes i 53—56 §§ förordningen den 3 februari 1928 angående beskickningar och konsulat (FBK).

I vissa fall lämnas ekonomiskt bistånd utan återbetalningsskyldighet. Därest kostnaden för sjömans sjukvård, underhåll eller fortskaffning enligt lag eller på grund av överenskommelse med främmande stat skall bestridas med statsmedel, åligger det konsul jämlikt FBK 53 § 1 mom. första stycket att med iakttagande av tillbörlig sparsamhet lämna sjömannen det bistånd, vartill denne sålunda är berättigad. De förmåner varom här är fråga är sådana som svensk sjöman äger åtnjuta på statens bekostnad jämlikt sjömanslagen och som till följd av särskilt förordnande av Konungen, utfärdat med anledning av ömsesidighetsöverenskommelse med främmande stat, jämväl må tillkomma utländsk sjöman. Dessa förmåner består dels av sjukhusvård, läkarbehandling och läkemedel för sjöman, som lider av könsjukdom i smittsamt skede och som från svenskt fartyg kvarlämnas i utlandet, dels av resa med underhåll till hemorten för sjöman, vars anställning upphört i utlandet till följd av att svenskt fartyg genom sjöolycka gått förlorat eller efter sådan olycka förklarats icke vara iståndsättligt, dels slutligen av bidrag med femtio procent av kostnaderna för resa med underhåll till sjöman, vilken återvänder till hemorten efter minst två års tjänstgöring å visst fartyg eller hos viss redare.

Ekonomiskt bistånd utan återbetalningsskyldighet lämnas vidare sedan den 1 januari 1956 — jämlikt FBK 53 § 1 mom. andra stycket — till svensk sjöman, som är försäkrad enligt lagen om allmän sjukförsäkring och som till följd av sjukdom är i behov av sjukvård och underhåll, utan att sådana omständigheter är för handen, som avses i momentets första stycke eller 53 § 2 mom. I sådant fall åligger det konsul att förskottera kostnaden för vård och underhåll med det belopp, som med iakttagande av tillbörlig sparsamhet kan anses erforderligt. Utgiften täckes sedermera av sjömannens sjukförsäkringsförmåner, så långt dessa förslå därtill, medan eventuellt återstående belopp stannar på statsverket.

Enligt FBK 53 § 2 mom. skall konsul, därest kostnaden för sjömans sjukvård, underhåll eller fortskaffning enligt lag eller särskild författning skall bestridas av svensk redare men sjömannen icke av redaren undfått vad sålunda tillkommer honom, försträcka sjömannen erforderligt belopp. Om redarens skyldigheter i dessa hänseenden stadgas i sjömanslagen. Av konsul förskotterat belopp skall regelmässigt täckas av vederbörande rederi; endast för det fall att rederiet ej är ansvarigt, riktas återkrav mot sjömannen.

Huvudstadgandet rörande ekonomiskt bistånd, förbundet med återbetalningsskyldighet, återfinnes i FBK 53 § 3 mom., vari stadgas: »Har svensk sjöman råkat i nöd utan att sådana omständigheter äro för handen, som avses i mom. 1 eller 2, och utan att bistånd från utländsk konsul eller ortens

myndigheter med stöd av överenskommelse med främmande stat eller eljest kunnat utverkas för hans räkning, må konsul, om skälig anledning förefinnes för bispringande av sjömannen, lämna honom försträckning för avhjälpande av de mest trängande behoven.» Den hjälp, som vid akut nödsituation sålunda kan givas svensk sjöman, må även lämnas utländsk sjöman som utan eget förvållande skilts från svenskt fartyg utom riket (53 § 4 mom.), svensk befälhavare eller sådan ombord å fartyg anställd person som icke tillhör den egentliga besättningen (55 §) samt annan svensk medborgare (56 §). Ekonomiskt bistånd kan i vissa fall även utgå för att täcka begravningskostnader (54 §).

Gällande riktlinjer för eftergivande av biståndsbelopp

Den enligt det förut sagda till grund för eftergiftskungörelsen liggande propositionen 1952: 209 hade föregåtts av en utredning av 1946 års sjömanskommitté, som till Kungl. Maj:t den 7 februari 1952 överlämnade en promemoria i ärendet. Kommittén fann det oförenligt med grunderna för modern svensk sociallagstiftning att ekonomiskt bistånd från utlandsmyndighet återkrävdes i de fall, då biståndstagarens ekonomiska förhållanden var sådana, att återbetalning i ett motsvarande fattigvårdsfall icke skulle krävas, samt föreslog att fordran för belopp, vilket lämnats såsom ekonomiskt bistånd av utlandsmyndighet, skulle kunna eftergivas enligt i huvudsak samma grunder, som om beloppet utgivits såsom fattigvård. Ministern för utrikes ärendena anslöt sig till denna uppfattning i sitt anförande till statsrådsprotokollet vid propositionens avlåtande samt anförde vidare.

Den hittillsvarande ordningen, enligt vilken fordran för belopp som lämnats av utlandsmyndighet såsom bistånd åt nödställda ej kunnat eftergivas, har icke varit tillfredsställande. I åtskilliga fall har sådant bistånd samma sociala funktion som fattigvårdshjälp. Det synes därför med hänsyn till biståndstagaren icke vara rimligt att beloppet återkräves i sådana fall, då krav på återbetalning av fattigvård under i övrigt lika förhållanden icke skulle framställas. Även administrativa skäl talar för att eftergift av fordran för ekonomiskt bistånd i nu ifrågakvarande fall skall kunna beviljas under i stort sett samma förutsättningar som i detta hänseende gälla beträffande fattigvårdsfordringar. Jag tillstyrker därför att regler som möjliggör sådan eftergift införas i huvudsaklig överensstämmelse med vad kommittén förordat.

Ministern för utrikes ärendena godtog vidare sjömanskommitténs förslag att beslut om eftergift i här berörda fall skulle meddelas av utrikesdepartementets understödsnämnd samt förklarade sig förutsätta, att nämnden härvid noggrant skulle iakttaga den praxis som utbildats beträffande prövningen av fattigvårdsärenden, och att eftergift icke skulle medgivas i större utsträckning än som förekomme i fråga om sistnämnda ärenden.

Understödsnämnden

Efter att ha redogjort för bestämmelserna om ekonomiskt bistånd från utlandsmyndighet och för gällande riktlinjer för eftergivande av biståndsbelopp har understödsnämnden anfört.

Biståndsverksamhetens omfattning

Storleken av utrikesdepartementets utgifter för ekonomiskt bistånd, återbetalda biståndsbelopp samt den av ifrågavarande biståndsverksamhet föranledda nettobelastningen av det under tredje huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Gottgörelse av kostnader för sjöfolk och nödställda svenska medborgare under budgetåren 1951/52—1955/56 framgår av följande sammanställning.

Utgifter för ekonomiskt bistånd, ersatta av utrikesdepartementet, under budgetåren 1951/52—1955/56

Budgetår	Utg. för sjömän; själva betalnings-skyldiga	Återbet. av sjömän	Belastning å anslaget	Utg. för andra svenska medborgare	Återbet. av andra svenska medborgare	Belastning å anslaget
1951/52	166 596: 64	118 904: 14	47 692: 50	128 166: 95	96 322: 45	31 844: 50
1952/53	117 272: 43	92 862: 33	24 410: 10	193 239: 88	106 112: 48	87 127: 40
1953/54	100 078: 58	82 805: 63	17 272: 95	178 323: 63	133 432: 96	44 890: 67
1954/55	74 672: 38	95 777: 48	+ 21 105: 10	166 954: 80	138 856: 50	28 098: 30
1955/56	99 532: 18	104 608: 50	+ 5 076: 32	169 882: 82	122 736: 86	47 145: 96
	558 152: 21	494 958: 08	63 194: 13	836 568: 08	597 461: 25	239 106: 83

Under kalenderåren 1954 och 1955 lämnades ekonomiskt bistånd i 698 fall till sjömän, vilka blevo skyldiga att själva återbetala beloppen. Sammanlagda beloppet av dessa bistånd uppgick till 103 965 kronor. I 551 fall hava intill den 1 februari 1957 återbetalningar med 69 557 kronor verkställtts av biståndstagarna. Till nödställda svenska medborgare, som icke voro sjömän, gavs under samma tid ekonomiskt bistånd i 975 fall med 284 888 kronor. I 797 av dessa fall hava 230 428 kronor hittills återbetalats av biståndstagarna.

Sedan eftergiftskungörelsens tillkomst år 1953 hava 272 ärenden om eftergift av belopp, lämnat såsom ekonomiskt bistånd, prövats av utrikesdepartementets understödsnämnd. I 236 fall, avseende sammanlagt 237 249 kronor, beslöt nämnden eftergiva fordringen. I 26 fall, vari fordringarnas sammanlagda belopp uppgick till 95 418 kronor, beslöt nämnden bestämma återkravet till ett sammanlagt belopp av 19 460 kronor och nedsatte sålunda fordringarna med tillhoppa 75 958 kronor. I 10 fall, avseende sammanlagt 34 168 kronor, meddelades ej eftergift. Det bör framhållas, att de avgjorda ärendena i huvudsak avse biståndsfall, uppkomna under ett stort antal år

före år 1953. Eftergiftsbeslutens normala omfattning får sålunda icke bedömas med utgångspunkt från här angivna siffror.

Inverkan av socialhjälpslagens ikraftträdande

Genom införandet av lagen om socialhjälp utmönstrades den dittillsvarande samhällseliga hjälpformen fattigvård ur lagstiftningen och ersattes av en ny generell hjälpform betecknad socialhjälp. I övergångsbestämmelserna till socialhjälpslagen stadgas att, därest i lag eller författning förekommer hänvisning till eller däri eljest avses föreskrift, som ersatts genom bestämmelse i socialhjälpslagen, den bestämmelsen i stället skall tillämpas. Av detta stadgande torde följja, att riktlinjerna för eftergiftskungörelsens tillämpning bör bringas i överensstämmelse med socialhjälpslagets regler om hjälptagares återbetalningsskyldighet och om eftergift för erhållen socialhjälp. Härför talar även den numera i svensk sociallagstiftning vedertagna principen att särskilt sjömän men även andra medborgare under vistelse i utlandet skall om möjligt beredas samma sociala förmåner, som tillkommer dem i Sverige.

Den i princip oinskränkta återbetalningsskyldighet, som enligt fattigvårdslagen ålåg hjälptagaren, har starkt inskränkts i socialhjälpslagen. För obligatorisk socialhjälp och för frivillig socialhjälp gälla olika regler. Såsom obligatorisk socialhjälp betecknas hjälp, lämnad enligt lagens 12 §, vari föreskrives att minderårig (varmed förstås den som icke fyllt 16 år) även som den, som på grund av ålderdom, sjukdom, lyte eller eljest bristande kropps- eller själskrafter icke kan försörja sig genom arbete eller som av hälsoskäl bör helt eller delvis avhålla sig från arbete, äger, i den mån han själv saknar medel och hans behov icke tillgodoses på annat sätt, erhålla socialhjälp till sitt livsuppehälle och till den vård, som finnes erforderlig. Med frivillig socialhjälp förstås hjälp, vilken enligt lagens 13 § av vederbörande kommunala organ, socialnämnden, må meddelas i andra fall än som avses i 12 §. För socialhjälp, som lämnats enligt 12 § eller som enligt 13 § utgivits innan hjälptagaren fyllt 16 år, föreligger som regel icke återbetalningsskyldighet. Undantagen från regeln utgöras av de fall, då hjälptagaren a) där socialhjälp utgjort förskott å förmån, vartill han eljest är berättigad, efter hjälpens beviljande kommer i åtnjutande av denna förmån, b) medvetet eller av grov vårdslöshet lämnat oriktig eller vilseledande uppgift rörande behovet av socialhjälp eller c) varit berättigad att för den tid socialhjälp utgått uppbära särskild social förmån, som emellertid indragits eller minskats av den anledningen, att han lämnat oriktig uppgift eller eljest brutit mot vad som är föreskrivet som villkor för dylik förmån. För socialhjälp, som enligt 13 § lämnats åt någon efter det han fyllt 16 år, är hjälptagaren däremot ersättningsskyldig.

Från den sålunda stadgade återbetalningsskyldigheten äger jämlikt 37 § socialnämnd meddela eftergift. Preskriptionstiden för kommuns anspråk mot enskild är tre år (39 §). Preskriptionen avbrytes endast genom att talan väckes hos vederbörande länsstyrelse (39 §). I likhet med vad som

gällde enligt fattigvårdslagen må jämlikt 39 § sista stycket sådan talan om ersättning icke bifallas, om den ersättningsskyldige genom att återbetala kostnaden eller någon del därav kan antagas komma att sakna erforderliga medel till underhåll för sig och de sina eller eljest synnerliga skäl tala mot bifall till ersättningsanspråket.

Då det nu gäller att på hjälpformen ekonomiskt bistånd från utlandsmyndighet tillämpa socialhjäpslagens ifrågavarande principer, uppkomma åtskilliga praktiska problem. Till en början torde böra övervägas spörsmålet, huruvida ekonomiskt bistånd skall lämnas utan generell återbetalningsskyldighet i sådana fall, då biståndstagaren vid motsvarande hjälpbehov under vistelse i Sverige ägt erhålla socialhjälp utan generell återbetalningsskyldighet. Enligt nämndens mening kan så icke lämpligen ske. En dylik ordning skulle nämligen förutsätta, att utlandsmyndighetens utbetalningsbeslut föreginges av en verklig socialundersökning, ägnad att klarlägga den hjälpsökandes situation överhuvud, icke blott det nödläge på den utländska vistelseorten, som föranlett hans ansökan om ekonomiskt bistånd. I det stora flertalet fall äro de hjälpsökandes uppehåll på den utländska orten tillfälliga. Uppgifter om den hjälpsökande måste då inhämtas genom myndigheter i hemorten. Först sedan dessa uppgifter erhållits, skulle ett definitivt beslut kunna fattas. Detta skulle medföra en onödig omgång vid bistandsärendenas handläggning. Härtill kommer, att sloandet av den generella återbetalningsskyldigheten i nu ifrågavarande fall skulle innebära, att hjälpformen ekonomiskt bistånd ändrade karaktär och kom att utgöra en verklig socialhjälp i utlandet. En så genomgripande och vittutseende förändring synes icke påkallad. Nämnden förordar därför att ändring icke vidtages i nuvarande regler om generell återbetalningsskyldighet för ekonomiskt bistånd. Socialhjäpslagens principer om återbetalningsfri socialhjälp bör i stället vad beträffar hjälpformen ekonomiskt bistånd genomföras genom en anvisning till nämnden att eftergift skall beslutas i fall då biståndstagaren i motsvarande situation under vistelse i Sverige skulle varit berättigad till socialhjälp, för vilken han enligt socialhjäpslagen icke blivit ersättningskyldig.

Innebörden av den sålunda föreslagna anvisningen bör i ett avseende preciseras. Anvisningen bör enligt nämndens mening förstås på så sätt, att hänsyn skall tagas till biståndstagarens normala inkomstförhållanden och till hans tillgångar på annan ort än den utländska vistelseorten, då det gäller att bedöma, huruvida biståndstagaren i motsvarande situation under vistelse i Sverige skulle varit berättigad till socialhjälp utan ersättningsskyldighet. Såsom skäl för denna mening får nämnden anföra följande.

Under det utredningsarbete, som föregick socialhjäpslagens tillkomst, framfördes vissa förslag om återbetalningsskyldighet för erhållen socialhjälp, vilka vid statsmakternas beslut om lagen avvisades. I socialvårdskommitténs betänkande nr XVII med utredning och förslag angående lag om socialhjälp m. m. (SOU 1950:11) förordades sålunda att återbetalningsskyldighet skulle föreligga, då den hjälpbehövande har tillgångar, vilka

icke för det närvarande kunna disponeras för uppehållet (vården), t. ex. fastighet. Härmed jämfördes, att tillgångarna visserligen snabbt kunna göras likvida men icke utan ekonomisk förlust eller personliga olägenheter av allvarlig art. Vidare föreslogs återbetalningsskyldighet för det fall, att ett tillfälligt hjälpbehov uppstått genom ofta oförutsebara händelser och man har anledning räkna med att den behövande inom en nära framtid återfår en god ekonomisk ställning. Förslagen avstyrktes av departementschefen i den proposition (nr 177: 1955), vari förslaget till lag om socialhjälp framlades. Statsrådet anförde (sid. 223 ff):

Kommittén har föreslagit återbetalningsskyldighet jämväl för det fall att »hjälpstagaren är i besittning av tillgångar, ehuru dessa f. n. icke kunna disponeras för uppehälle och vård». Av motiveringen till förslaget synes framgå, att kommittén åsyftat dels sådan egendom som överhuvud taget icke bör realiseras för att täcka hjälpbehovet och dels sådana tillgångar, som icke utan ekonomisk förlust eller personliga olägenheter av allvarlig art snabbt kunna göras likvida. Nu förhåller det sig väl så, att de flesta hjälpstagarna ha tillgångar av något slag, låt vara att tillgångarna merendels är av ringa värde. Det är vidare uppenbart, att kommittén icke tänkt sig, att vilken obetydlig tillgång som helst skulle konstituera återbetalningsskyldighet. Var gränsen skulle dragas framgår emellertid icke av betänkandet, och mig synes det svårt att fastställa några allmängiltiga normer i detta avseende. Det är icke heller lätt att på ett tillfredsställande sätt fixera övriga förutsättningar för att återbetalningsskyldighet skulle inträda. Då härtill kommer, att det torde vara ganska sällsynt att obligatorisk socialhjälp behövs tilldelas någon som har egna tillgångar av mera betydande värde, anser jag, att man bör avstå från att i den nya lagstiftningen införa en regel av den innebörd som kommittén föreslagit.

Enligt kommitténs förslag skall återbetalningsskyldighet vidare föreligga för hjälpstagare, som »äro i tillfälligt nödläge och kan antagas inom kort åter komma i god ekonomisk ställning». En bestämmelse av detta innehåll måste enligt min mening medföra betydande tillämpningssvårigheter. Att bedöma huruvida ett nödläge är tillfälligt eller ej torde ofta vara svårt, och ännu vanskligare måste det vara att göra några antaganden om den nödställdes framtida ekonomiska ställning. Det av kommittén använda uttrycket »god ekonomisk ställning» är därjämte så obestämt, att det alltför lätt kan giva upphov till meningsskiljaktigheter.

Den av departementschefen intagna ståndpunkten godtogs av riksdagen.

Inom utlandsmyndigheternas biståndsverksamhet inträffar icke sällan, att en person på turist- eller affärsresa till följd av sjukdom, skada vid automobilolycka eller liknande måste försträckas medel till sjukvård, uppehälle och hemresa, sedan hans på den utländska vistelseorten tillgängliga medel förbrukats. Dessa personer hava ofta tillgångar på annan ort, som emellertid ej kunna disponeras bland annat av valutatekniska skäl. Deras nödläge är tillfälligt. De kunna icke blott »antagas inom kort åter komma i god ekonomisk ställning» utan måste rentav — totalt sett — anses hava god ekonomisk ställning oaktat den tillfälliga penningförlägenheten på utländsk ort. I fall av denna typ förfar utrikesförvaltningen nu på så sätt, att den hjälpbehövande får lämna anvisning på person eller företag, varifrån erforderliga medel eller garanti för dessa kunna erhållas. Härigenom

söker utrikesförvaltningen att i första hand lösa den uppkomna hjälpfrågan genom att förmedla en penningförsändelse eller att åtminstone erhålla godtagbar säkerhet för biståndet, ehuru väl åtgärden att lämna biståndet självfallet icke kan göras beroende av att försöken att från annat håll få medel eller garanti lyckas.

Vistas dessa personer här i landet, uppkommer i regel icke någon situation, vid vilken de kunna äga rätt till obligatorisk socialhjälp. Därest de mot förmodan vid tillfällig brist på likvida medel hänvända sig till en socialnämnd, skulle det säkerligen konstateras, att socialhjälp icke skulle utgå med hänsyn till deras tillgångar och inkomstförhållanden. Den omständigheten att de råkat i svårighet i utlandet av skäl, som föranleder obligatorisk socialhjälp till medellösa, exempelvis sjukdom, och att de därvid måste lämnas bistånd av utrikesförvaltningen, bör uppenbarligen icke medföra att de befrias från skyldigheten att återbetala belopp, erhållet såsom ekonomiskt bistånd. En dylik förändring i förhållande till vad nu gäller har säkerligen icke varit åsyftad av statsmakterna, då socialhjälpslagen — med dess följdverkningar för eftergiftskungörelsens tillämpning — infördes.

I den förut nämnda propositionen om socialhjälpslagen framhöll departementschefen (sid. 122) — vid behandlingen av frågan om vad som bör rymmas inom den obligatoriska hjälpen — att däri bör inbegripas sådan reshjälp, som erfordras för att bereda vederbörande vad som är att hänföra till livsuppehållet eller för att möjliggöra för honom att komma i åtnjutande av erforderlig vård. Till detta statsrådets uttalande anslöt sig riksdagen. Uttalandet blir av särskild betydelse för eftergiftskungörelsens tillämpning. En avsevärd del av biståndstagarnas skulder avse nämligen utgifter för resor i samband med sjukdomsfall. Syftet med resorna har stundom varit att möjliggöra den för sjukdomens hävande lämpligaste och billigaste vården men ofta att sätta biståndstagaren i tillfälle att, sedan det akuta sjukdomstillståndet hävts, återvända till sin hemort, för att genomgå behövlig rekongalescens eller på nytt påbörja förvärvsarbete.

Vid behandlingen av frågan om de framtida riktlinjerna för eftergiftskungörelsens tillämpning torde vidare särskild uppmärksamhet böra ägnas åt spørsmålet om preskriptionstid.

I fattigvårdslagen fanns ej stadgande om särskild preskriptionstid för skuld för åtnjuten fattigvård. Kommunernas möjligheter att uttaga ersättning av enskild begränsades i tiden endast av ett stadgande, att fattigvårdsstyrelsens talan om ersättning för fattigvårdskostnad skulle anhängiggöras hos KB i länet innan tiden för den enligt allmänna lagen gällande tioårspreskriptionen utlöpt.

Vad beträffar fordringarna för ekonomiskt bistånd har inträdande av preskription hittills noga förhindrats genom att förnyade krav från tid till annan framställts mot alla biståndstagare, som varit möjliga att anträffa. Vid eftergiftskungörelsens tillkomst gjordes intet uttalande rörande den betydelse, som borde tillmätas skuldens ålder. Understödsnämnden har likväl vid eftergiftsärendenas behandling ansett sig böra fästa avseende vid den

omständigheten, att lång tid förflutit efter biståndets lämnande, samt i de fall, då skulden varit äldre än femton år, låta nämnda omständighet få avgörande vikt för beslut om eftergift.

I socialhjälpslagen har stadgats en preskriptionstid av tre år för kommunernas krav på ersättning för lämnad socialhjälp. Preskriptionen löper från den tidpunkt, då ifrågavarande hjälp lämnats eller — för det fall att hjälpen meddelats i form av vård — från tidpunkten för kommunens utgift.

Uppenbarligen bör socialhjälpslagens stadgande om treårig preskriptionstid föranleda att jämväl tiden för återkrav av belopp, lämnat såsom ekonomiskt bistånd, avsevärt förkortas. Emellertid bör uppmärksammas att åtskillig tid i en del fall förflyter från det att en utlandsmyndighet, ofta en honorärkonsul, lämnat ett bistånd till dess att biståndstagaren anträffats av utrikesdepartementet med ett rutinmässigt krav. Tidsutdräkten beror icke blott på den ofrånkomligt långsamma redovisningen mellan utrikesförvaltningens olika instanser utan även på det förhållandet, att det stora flertalet biståndstagare — till skillnad från socialhjälpssklientelet inom Sverige — lämnar den ort, där biståndet erhållits, och stundom först efter långvarigt sökande anträffas på helt annan adress än den, som de kunnat uppge vid tillfället för biståndet. Vad nu sagts gäller icke blott ifråga om biståndstagare, som äro sjömän, utan i viss utsträckning även de övriga. Först sedan biståndstagarna anträffats med krav utan att betalning erhållits eller avbetalning påbörjats, torde — i de fall då biståndet ej utgör motsvarighet till obligatorisk socialhjälp — föreligga skäl att upptaga till prövning frågan huruvida eftergift bör medgivas. Det får nämligen observeras att en betydande mängd av smärre biståndsbelopp lämnas till personer, vilkas nödläge är tillfälligt och klart självförvällat, såsom efterseglade sjömän och turister med otillräcklig reskassa. Inom denna grupp av biståndsfallen är biståndstagarens förhållanden oftast sådana, att han — därest han erhållit socialhjälp i stället för ekonomiskt bistånd — otvivelaktigt skulle fått ersätta hjälpen. Det torde därför icke kunna komma ifråga att de svåranskräffbara inom nu åsyftade grupp av biståndstagare i praktiken befrias från sitt betalningsansvar genom att preskriptionstiden tillmätas allt för knappt. Såvitt understödsnämnden nu kan bedöma bör därför stadgandet om preskriptionstid för socialhjälp i fråga om belopp, erhållet såsom ekonomiskt bistånd, motsvaras av en anvisning till nämnden att eftergift i regel bör beslutas, därest antingen sex år förflutit efter tidpunkten för biståndets lämnande eller tre år förflutit efter det biståndstagaren anträffats med krav.

Nämnden övergår härefter till vissa frågor rörande ekonomiska bistånd, lämnade före den 1 januari 1957. I motiveringen till socialhjälpslagens övergångsbestämmelser anförde departementschefen (sid. 312), mot vars uttalande riksdagen ej framställde erinran, att fattigvårdslagen bör upphöra att gälla vid socialhjälpslagens ikraftträdande, dock att fattigvårdslagen fortfarande bör tillämpas i fråga om ersättning för fattigvård, som lämnats under tiden fram till den 1 januari 1957. Härav får anses följa, att socialhjälpslagens tillkomst icke skall medföra någon förändring i gällande grunder för

eftergiftskungörelsens tillämpning i fråga om ekonomiska bistånd, lämnade före den 1 januari 1957, vilka grunder följaktligen alltjämt skola utformas efter praxis för fattigvårdsärenden.

Nämnden vill dock i detta sammanhang erinra om att departementschefen (sid. 228) vid sitt förslag om införande av en treårig preskriptionstid hänvisat till att enligt verkställd utredning om fattigvårdspraxis återkrav senare än tre år efter understödets utgivande äro sällsynta. Enligt nämndens mening bör den av departementstchefen konstaterade utvecklingen av praxis i detta hänseende föranleda att vad nämnden i det föregående förordat med anledning av den treåriga preskriptionstidens införande vinner tillämpning även i fråga om ekonomiska bistånd, lämnade före den 1 januari 1957.

Eftergift av belopp lämnade för vissa sjukvårdsutgifter

Vid sin handläggning av eftergiftsärendena har nämnden iakttagit att en betydande del av biståndstagarnas skulder för tiden före den 1 januari 1956 avser sjukvårdsutgifter. Vad gäller denna kategori av skulder synes avseende böra fästas vid de bestämmelser om ersättning för sjukvård utom riket, som tillkommit med giltighet från och med den 1 januari 1956. Bestämmelserna återfinnas i kungörelsen den 3 juni 1955 (nr 404) angående sjukhjälp utom riket enligt lagen om allmän sjukförsäkring och innebära i huvudsak, att den som är försäkrad enligt nämnda lag vid sjukdom under vistelse i utlandet äger erhålla dels ersättning för utgifter för läkarvård med tre fjärdedelar av läkararvodet — vilket dock högst må beräknas till 25 kronor för varje besök — dels ersättning för utgifter för sjukhusvård till ett belopp av högst 35 kronor för vård dag. Därjämte har sjöfolket tillförsäkrats kostnadsfri sjukvård genom utlandsmyndigheternas försorg för det fall, att rätt härtill icke föreligger till följd av sjömanslagens stadganden om redares förpliktelser. Om sjöfolkets rätt till kostnadsfri sjukvård stadgas i förordningen den 3 juni 1955 (nr 405) om ändrad lydelse av § 53 mom. 1 förordningen den 3 februari 1928 (nr 49) angående beskickningar och konsulat. Såsom framgår av departementschefens uttalande å sid. 56 i propositionen nr 118: 1955 har införandet av den förutnämnda ersättningen för utgifter för sjukhusvård motiverats av den s. k. medförda subventionens princip. Denna princip innebär, att samhällets åtgärder för sjukvårdens förbilligande kommer en i Sverige hemmahörande person till del, även då sjukvården meddelas i utlandet. Principen har särskild betydelse i fråga om utgifter för sjukhusvård, vilken i Sverige väsentligen bekostas av skattemedel, men den kan även i viss utsträckning åberopas beträffande utgifter för öppen vård. Motiven för principens godtagande hava i allt väsentligt förelegat under lång tid före tillkomsten av de numera gällande bestämmelserna om sjukvårdsförmåner i utlandet. Med hänsyn härtill och till den särskilt ömmande karaktären hos biståndsbehovet vid ett sjukdomsfall förordar nämnden, att nämnden i fråga om belopp, lämnade såsom ekonomiskt bistånd till sjukvårdsutgifter före år 1956, skall äga besluta om

eftergift eller nedsättning efter de grunder, enligt vilka dylika utgifter numera ersättas.

Eftergift av biståndsbelopp lämnade i anledning av isolering genom ingripande av främmande myndigheter

Bland biståndstagarna finnes en grupp, där skulden uppkommit genom att vederbörande utan eget förvållande, vanligen i samband med krig eller politiska orostillstånd, genom ingripande av främmande länders myndigheter isolerats och därigenom hindrats att själva försörja sig. Särskilt under andra världskriget uppkommo en rad sådana fall, i vilka isoleringen stundom kunde hävas genom utrikesdepartementets inskridande men ofta kom att vara till dess krigshandlingarna upphört. Svåra lidanden samt fysiska och psykiska skadeverkningar hava ofta vållats av förhållandena under isoleringen. Har i dylikt fall vistelsen i det främmande landet stått i samband med tidigare anställning på svenskt fartyg eller annan till svenska intressen anknuten verksamhet, kommer återkrav av belopp, varigenom bistånd lämnats, att framstå såsom obilligt. Med hänsyn härtill förordar nämnden, att jämväl isolering genom ingripande av främmande myndigheter skall utgöra grund för eftergift.

Grupp av biståndstagare som undantages från förslaget

De förslag, som nämnden i denna skrivelse framlagt, avse icke belopp, lämnade såsom bistånd till emigranter. Härmed förstås personer, vilka avflyttat från riket utan samband med en till svenska intressen anknuten verksamhet. Understundom måste sådana personer bispringas av utlandsmyndigheterna, därför att ett uppkommet hjälpbehov icke täckes av vistelse-landets myndigheter. Enligt nämndens mening bör vad gäller denna kategori någon uppmjukning av nu gällande riktlinjer för eftergiftskungörelsens tillämpning icke vidtagas. Skäl torde icke föreligga att exempelvis — efter grunderna för obligatorisk hjälp enligt socialhjälpslagen — regelmässigt bevilja emigrant eftergift för ett belopp, varmed han erhållit bistånd under en tillfällig sjukdom, utan frågan om eftergift bör i dylika fall även framdeles avgöras med hänsyn till vederbörandes möjligheter att gälda beloppet.

Förslag

Nämnden förordar, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godtaga de i skrivelsen föreslagna grunderna vid tillämpningen av riksdagens år 1952 givna bemyndigande för Kungl. Maj:t att eftergiva belopp, som utgivits såsom ekonomiskt bistånd av utlandsmyndighet.

Yttranden över understödsnämndens förslag

Understödsnämndens förslag har, till den del detsamma föranletts av att fattigvårdslagen numera ersatts av socialhjälpslagen, tillstyrkts eller lämnats utan erinran i samtliga remissyttranden.

I fråga om den av nämnden föreslagna anvisningen att beslut i eftergiftsfrågan bör meddelas efter utgången av vissa av nämnden föreslagna, alternativt bestämda tidsperioder, har *socialstyrelsen* i vad avser längden av dessa givit uttryck åt tveksamhet beträffande ändamålsenligheten av förslaget. Socialstyrelsen har härom vidare anfört följande.

I motiveringen till socialhjälpslagen framhölls beträffande de nya reglerna om preskriptionstidens längd att ersättning för utgivet understöd i praktiken endast sällan kunnat indrivnas senare än tre år efter det hjälpen börjat utgå och att det därför icke vore erforderligt med en längre preskriptionstid än tre år. Med hänsyn till de nya reglerna i socialhjälpslagen för ersättning kommunerna emellan för utgiven obligatorisk socialhjälp, synes det uppenbart att treårsregeln även för kommunerna blir ogynnsam i sådana fall, då avsevärd tid förflutit från det hjälp börjat utgå tills att mantalskrivningskommun genom utslag av respektive länsstyrelse eller kammarrätten slutligt förpliktigats att utgiva ersättning. Någon skärpning ifråga om treårsregeln ansågs dock icke erforderlig ens ifråga om kravärenden av denna typ. Det synes därför styrelsen önskvärt att reglerna för eftergift av ekonomiskt bistånd enligt biståndskungörelsen som regel följer socialhjälpslagens bestämmelser i fråga om preskription.

De i framställningen lämnade uppgifterna om resultatet av utrikesdepartementets kravverksamhet på ifrågavarande område åren 1954 och 1955 ger klart vid handen, att förutsättningar t. o. m. finns för att på kortare tid än tre år indriva mycket stor del av det utgivna biståndet. För sjömän har 70 % och för andra nödställda 80 % av utgivet bistånd nämligen återbetalts före 1 februari 1957.

Därest utrikesförvaltningen befrias från skyldigheten att återkräva belopp, som utgivits för längre tid tillbaka än tre år, synes en ytterligare effektivisering av kravverksamheten vara möjlig. I praktiken torde nämligen enligt socialstyrelsens mening det nuvarande mycket goda indrivningsresultatet kunna förbättras om tidskrävande och meningslösa utredningar och åtgärder för indrivning av äldre fordringar icke påkallas. Därest emellertid av särskilda skäl en preskriptionstid av sex år anses böra tillämpas vill socialstyrelsen framhålla angelägenheten av att krav senare än tre år efter det hjälpen börjat utgå endast i särskilda undantagsfall må förekomma.

Statskontoret har beträffande spørsmålet om preskriptionstid anfört att det synes naturligt att preskriptionstiden icke gärna kunde i fråga om den genom utlandsmyndigheterna bedrivna ekonomiska biståndsverksamheten förkortas i den utsträckning, som skulle följa av en tillämpning av socialhjälpslagens bestämmelser, eller från tio till tre år. Med hänsyn till att det i förslaget icke hade lämnats närmare uppgifter rörande den tid, som hitintills förflutit från det bistånd utlämnats till dess biståndstagare anträffats med krav, undandroge sig emellertid lämpligheten av den av nämnden föreslagna preskriptionstiden om sex år statskontorets säkra bedömande. Statskontoret har även framhållit att en jämkning av preskriptionstiden torde böra avse samtliga fordringar, oavsett tidpunkten för deras uppkomst.

I vad gäller nämndens förslag i övrigt, har samtliga remissinstanser utom statskontoret tillstyrkt detta eller lämnat detsamma utan erinran. *Statskontoret* har ej ansett sig kunna biträda förslaget att fordringar, vilka hänföra

sig till utgifter för sjukvård utomlands före den 1 januari 1956, skulle kunna eftergivnas eller nedsättas i enlighet med de grunder, efter vilka dylika utgifter från och med sagda tidpunkt ersattes genom den allmänna sjukförsäkringen. Enligt statskontorets mening skulle en dylik anordning i själva verket innebära en retroaktiv tillämpning för en speciell grupp av de särskilda bestämmelser, vilka meddelats rörande bestridandet av sjukvårdsutgifter, och borde icke ifrågakomma.

Ej heller har *statskontoret* kunnat finna att bärande skäl förebragts för förslaget att isolering genom ingripande av främmande myndigheter skulle i och för sig utgöra grund för eftergift. Fordringar, vilka uppkommit på grund av isoleringsåtgärder av angiven art, borde således eftergivnas enligt de allmänna riktlinjerna. Därest i särskilda fall en liberalare tillämpning skulle anses påkallad, torde frågan härom få i första hand av understödsnämnden underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Departementschefen

Genom eftergiftskungörelsen öppnades en tidigare icke föreliggande möjlighet att utifrån sociala synpunkter medgiva eftergift av belopp, vilka utgivits som ekonomiskt bistånd av utlandsmyndighet.

Enligt riksdagens beslut med anledning av propositionen 1952: 209 skall prövningen av huruvida eftergift bör meddelas ske med ledning av den praxis, som utbildats i fattigvårdsärenden.

Sedan 1918 års fattigvårdslag numera ersatts av 1956 års socialhjälpslag, finner jag i likhet med utrikesdepartementets understödsnämnd och samtliga remissinstanser angeläget att riktlinjerna för tillämpningen av eftergiftskungörelsen bringas i överensstämmelse med socialhjälpslagets principer. Ett genomförande av dessa principer på det område, varom nu är fråga, innebär tydligen att frågan om eftergift av lämnat biståndsbelopp skall avgöras efter samma grunder som, därest mottagaren vid tiden för hjälpbehovet befunnit sig i Sverige, skulle ha gällt för prövningen av huruvida återbetalningsskyldighet för lämnad socialhjälp skulle ha förelegat. Vissa förtydliganden och modifikationer torde emellertid här bliva erforderliga.

Det må till en början erinras om att enligt 12 § socialhjälpslagen de grundläggande förutsättningarna för socialhjälp utan återbetalningsskyldighet är, å ena sidan att den hjälpsökande är minderårig, d. v. s. under 16 år, eller på grund av ålderdom, sjukdom, lyte eller eljest bristande kropps- eller själskrafter icke kan försörja sig genom arbete eller av hälsoskäl bör helt eller delvis avhålla sig från arbete, samt å andra sidan att han saknar medel och att hans behov icke tillgodoses på annat sätt. Vad angår frånvaron av egna medel kan, såsom understödsnämnden framhållit, en svensk medborgare, som befinner sig i utlandet, ofta sakna medel på vistelseorten men besitta sådana i Sverige eller på annan utländsk ort. Vid prövningen av huruvida eftergift skall medges av biståndsbelopp, som under sådana för-

hållanden lämnats av svensk utlandsmyndighet, bör uppenbarligen, i överensstämmelse med vad understödsnämnden anfört, tagas i beaktande vederbörandes inkomstförhållanden och tillgångar på annan ort än den utländska vistelseorten.

I fråga om minderårig föreligger enligt 13 och 33 §§ socialhjälpslagen i princip frihet från ersättningsskyldighet även beträffande socialhjälp, som den minderåriga uppburit utan att förutsättningarna i 12 § varit för handen. Någon anledning att införa en motsvarande ordning även inom området för eftergiftskungörelsen synes mig icke föreligga. En minderårig, som har egna medel, bör sålunda icke befrias från skyldigheten att återbetala biståndsbelopp, som lämnats honom av utlandsmyndighet. Såsom praktiskt betydelsefullare bör emellertid i detta sammanhang framhållas att enligt socialhjälpslagen återbetalningsskyldighet för socialhjälp, som lämnats minderårig enligt 12 §, åligger dennes föräldrar enligt 36 § och att lagens tillkomst följaktligen icke kan föranleda någon rubbning av hittillsvarande praxis, som innebär att en motsvarande återbetalningsskyldighet göres gällande gentemot minderårigs föräldrar beträffande honom av utlandsmyndighet lämnade biståndsbelopp.

Beträffande hjälpformerna föreskriver 12 § socialhjälpslagen att den nödställda skall erhålla socialhjälp till livsuppehälle och till den vård, som finnes erforderlig. I likhet med understödsnämnden finner jag anledning understryka att vid tillämpningen av eftergiftskungörelsen ekonomiskt bistånd för resa till hemorten blir att jämställa med hjälp till livsuppehälle eller sjukvård.

Att märka är vidare att enligt 33 § socialhjälpslagen den som uppburit socialhjälp enligt 12 § blir ersättningsskyldig under vissa förutsättningar hänförliga till hans personliga uppförande. Ersättningsskyldighet inträder sålunda bl. a. för den som varit berättigad att för den tid socialhjälp utgått uppbära särskild social förmån, vilken emellertid indragits eller minskats av den anledningen att han lämnat oriktig uppgift eller eljest brutit mot vad som är föreskrivet som villkor för dylik förmån. I anslutning till den tankegång, som här kommit till uttryck, finner jag att eftergift av biståndsbelopp, som lämnats av svensk utlandsmyndighet, icke bör ifrågakomma, när det förhållandet att mottagaren befann sig i en nödsituation utomlands framstår såsom väsentligen självförvällat. Den som utan att besitta tillräckliga medel för sitt uppehälle beger sig till en utländsk ort, där han icke kan räkna med att kunna försörja sig, bör sålunda icke kunna påräkna att utan återbetalningsskyldighet bli understödd och eventuellt återsänd till hemlandet av svensk utlandsmyndighet, även om hans belägenhet på den utländska orten skulle svara mot beskrivningen i 12 § socialhjälpslagen.

I de fall då ekonomiskt bistånd lämnats nödställda emigranter, kan det ofta antagas, att de ej heller ha några tillgångar i Sverige. Sådant bistånd skulle därför, därest förutom medellöshet övriga förutsättningar för socialhjälp enligt 12 § socialhjälpslagen föreläge, kunna sägas motsvara sådan

socialhjälp. Det skulle följaktligen kunna ifrågasättas huruvida icke även biståndsbelopp av detta slag borde automatiskt eftergivnas. Emigranterna får likväl i allmänhet icke anses ha samma anknytning till Sverige som andra svenska medborgare och bör därför icke obetingat kunna göra anspråk på de sociala förmåner, som tillkommer dessa. Frågan om beviljande av eftergift av biståndsbelopp, som lämnats emigrant, bör sålunda kunna bedömas med hänsynstagande jämväl till eventuell senare förbättring i dennes ekonomiska villkor. Jag anser därför, att de nu föreslagna nya riktlinjerna vid kungörelsens tillämpande ej bör gälla emigranter.

I likhet med understödsnämnden finner jag att de nya riktlinjerna för tillämpningen av eftergiftskungörelsen bör gälla biståndsbelopp lämnade från och med den 1 januari 1957. I vad gäller före sagda tidpunkt lämnat bistånd, bör hittillsvarande praxis följas.

Även beträffande biståndsbelopp, som lämnas av utlandsmyndighet efter den 1 januari 1957 utan att den hjälpbehövandes belägenhet motsvarar vad som anges i 12 § socialhjälpslagen, bör tydligen såsom hittills finnas möjlighet till eftergift. Det är här att märka att 37 § socialhjälpslagen tillerkänner socialnämnd befogenhet att meddela eftergift från ersättningskyldighet för sådan socialhjälp, beträffande vilken i princip består ersättningskyldighet. Motsvarande befogenhet finner jag alltjämt böra tillkomma understödsnämnden beträffande biståndsbelopp varom nyss sagts. Vid prövningen av frågor av detta slag bör nämnden tydligen eftersträva överensstämmelse med praxis beträffande handläggningen av motsvarande ärenden enligt socialhjälpslagen, på samma sätt som enligt de nuvarande riktlinjerna för nämndens verksamhet hittills skett i förhållande till fattigvårdsärendena.

Beträffande därefter den tid inom vilken krav på återbetalning av biståndsbelopp skall göras gällande, må till en början framhållas att den ersättningskyldighet det här gäller icke är underkastad någon annan preskription än den allmänna tioårspreskriptionen. Att i form av riktlinjer för understödsnämndens verksamhet införa en kortare preskriptionstid för det slag av fordringar varom nu är fråga synes icke låta sig göra. I den mån fordringarna icke gått att indriva, erfordras följaktligen särskilda beslut om eftergift för att bringa dem ur världen före tioårsperiodens utgång. Av understödsnämndens förslag framgår att av de bistånd som lämnades under åren 1954 och 1955 70 à 80 procent återbetalades före den 1 januari 1957. Härav framgår att större delen av biståndsbeloppen har kunnat indrivas på kortare tid än tre år. För att undvika tidsödande och arbetskrävande försök att indriva de ej återbetalda fordringarna bör nämnden beträffande dessa utan närmare undersökning ha möjlighet att meddela beslut om eftergift. Sådant beslut synes mig i allmänhet böra meddelas, därest ej inom tre år från det galdenären nåtts av krav på återbetalning fordran kunnat indrivas helt eller delvis. Denna befogenhet för nämnden torde enligt sakens natur böra utsträckas att omfatta även biståndsbelopp lämnade före den 1 januari 1957.

Understödsnämnden har föreslagit att eftergift av biståndsbelopp lämnade för sjukvårdsutgifter utomlands före år 1956 skulle kunna medgivas efter de grunder, enligt vilka sådana utgifter numera ersättes jämlikt kungörelsen den 3 juni 1955 angående sjukhjälp utom riket enligt lagen om allmän sjukförsäkring. Statskontoret har, med hänsyn till att detta skulle innebära en retroaktiv tillämpning endast för en begränsad grupp av medborgare av sjukförsäkringsbestämmelserna, avstyrkt förslaget. Jag finner i likhet med statskontoret att det skulle vara betänkligt att införa en sådan ordning. Nämndens förslag i denna del anser jag mig därför icke kunna tillstyrka.

Statskontoret har vidare icke kunnat finna bärande skäl hava förebragts för understödsnämndens förslag att isolering genom främmande myndigheter skulle utgöra grund för eftergift av biståndsbelopp. Även om jag anser statskontorets synpunkter beaktansvärda, finner jag likväl de av nämnden anförda humanitära skälen för förslaget böra tillerkännas större tyngd och förordar följaktligen att nämnden bör äga jämväl besluta om eftergift av biståndsbelopp, lämna till svenska medborgare med verksamhet anknuten till hemlandet vilka blivit isolerade genom ingripande av främmande myndigheter.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att godtaga de av mig nu förordade nya riktlinjerna för tillämpningen av riksdagens år 1952 givna bemyndigande för Kungl. Maj:t att eftergiva belopp, som utgivits såsom ekonomiskt bistånd av utlandsmyndighet.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Axel Edelstam